

NENÍ VÍRA BEZ OTÁZEK!

Kázání ze soboty 22.10.2016 - br. Jiří Drejnar

Při nedávné návštěvě Ostravy, kde jsem působil jako kazatel, přišla za mnou jedna sestra s otázkou: „Pamatuješ se, jak jsem za tebou před 50 roky přišla se dvěma otázkami, které mě trápily? Tehdy jsi mi dal dvě rady, které mi dodnes pomáhají.“ Nevzpomněl jsem si, a tak mi je připomněla. První otázka byla: „Při modlitbě jsem roztékaná a utíkají mi myšlenky.“ Dal jsem jí prý radu, aby se modlila nahlas. A její druhá otázka byla: „Mám obavu, že ztrácím víru. Čtu Bibli, přemýšlím o víře, ale vyvstávají mi otázky, které mě znepokojují. Nevím si s nimi rady a neumím na ně odpovědět.“ Na to jsem jí odpověděl: „To je doklad, že tvá víra je živá.“

Nelze věřit bez otázek, na které zde na zemi nenacházíme a ani nenajdeme odpověď! Důvod je prostý – a Bible nám už v Mojžíšových knihách říká, proč je to tak: „*Bůh má své tajemství, ale mnohé věci nám zjevil, abychom se my i naše děti navěky řídili slovy tohoto zákona.*“ (Dt 29,29 – SNC)

Bůh nám usnadňuje přístup k víře, a proto nám zjevil – a stále odhaluje – některé skutečnosti, které bychom sami nikdy neodhalili. Seznámil nás s plánem spasení, učí nás, proč existuje zlo a proč máme trápení. A také nám sdělil, co od nás očekává.

Ovšem na druhé straně nám zůstávají mnohé skutečnosti zahaleny rouškou tajemství, a právě pro ty se stává víra nezbytnou. Apoštol Pavel píše, že v tomto životě poznáváme mnohé věci jenom částečně – „*jako v zrcadle nebo jen jako v hádance*“ (1 Ko 13,12). A protože „*poznáváme jenom z části*“, můžeme jednat jen podle víry a ne podle poznání. A tady je pro mnohé kámen úrazu. Nám lidem je vlastní, že chceme mít všechno jasné a vyřešené – prostě: žádné problémy a žádné otázky!

Zamysleme se, jestli jsme na počátku cesty víry neměli představu, že půjdeme po jakési duchovní dálnici, na které budou zdálky viditelné a přehledné ukazatele, a ty nás vždy povedou správným a jasným směrem. Na každou otázku chceme mít správnou a přesnou odpověď.

Abych to úplně přiblížil: Jsou někteří věřící, kteří si křesťanství představují jako automat s předem připravenými odpověďmi. Hodím do automatu žeton s otázkou, stisknu příslušné tlačítko a dostanu poučení, co dělat, abych se dostal do nebe.

Ke křesťanské víře patří umění a odvaha říci, že víme jen to, co nám Bůh zjevil. Jako křesťané musíme umět v pokoře přiznat, že nevíme, co si Bůh uchovává jako tajemství. Vše, co zjevil, poznáváme z Božího slova – z Písma. A toto Boží slovo „*je živé, průbojné a ostré jako nabroušený dvoječný meč. Proniká naši osobnost a ducha, naše pohnutky a okolnosti, ve kterých žijeme a rozebírá naše pocity a myšlení.*“ (Žd 4,12 – SNC)

Rozumíte těmto slovům? Kam směřuje vliv Božího slova? Bible není učebnice biologie, geologie, přírodních věd! Nekonkuruje učebnicím psychologie či medicíny. Je to meč, který proniká naši osobnost, našeho ducha a naše pohnutky. Boží slovo rozebírá naše pocity a naše myšlení. Všechno, co nám je Bohem zjeveno, směřuje k nám, k našemu bytí.

Nevěřící lidé nám někdy kladou otázku: Jak vysvětlíte to nebo ono? Nečekají ani nehledají odpověď, ale chtějí tím ukázat, v čem je podle jejich názoru nedostatek víry. Svým odmítáním víry říkají: Víru nepotřebuji, protože nemá na všechno odpověď!

To je ale naprosté nepochopení víry! Kdybychom měli na všechno odpověď,

nepotřebovali bychom víru! Víra nikdy nenabízí absolutní jistotu. Víra je doufání, naděje, očekávání, důvěřování. „*Víra je nadějných věcí podstata a důvod neviditelných.*“ (Žd 11,1)

Nebojme se – nebo neostýchejme se – říci, že víra je směr jistoty a nejistoty, protože předmětem víry je to, co nelze vzít do laboratoře nebo vědecké pracovny, a pak vystavit zkoumanému předmětu certifikát. Pavel píše, kdy budeme mít plnou jistotu. Až „*staneme Bohu tvář v tvář*“, víra už nebude potřebná, protože budeme mít plné poznání. Do té doby bude normálním projevem křesťanského života víra s otázkami – a to i s nezodpovězenými, neboť víra a pochybnosti jsou pro nás jako dvě sestry.

Bible ovšem poukazuje na tři skutečnosti, které s vírou úzce souvisejí. Jsou to (1) pochybnosti, (2) malá víra a (3) nevěra. A jsou to právě pochybnosti a malá víra, které se s vírou přímo prolínají a věřícího často zmalomyslníují. A tak chci poukázat na to, jak se k pochybnostem stavět, jak se s nimi vyrovnat, protože jako vážně uvažující křesťané se jim nevyhneme. Co s pochybnostmi u nás, kteří jsme již uvěřili? My si to neuvědomujeme, ale pochybnosti jsou příčinou nejčastějších krizí, zápasů – a někdy i selhání, kterými jako křesťané procházíme.

Jsou dvě kategorie pochybností. Jednak to jsou (1) pochybnosti zbytečné. Těch se zbavíme, když vezmeme vážně skutečnost, že Bůh má svá tajemství!

Sekával jsem se s mladým mužem, který, aby mohl věřit, hledal odpovědi. Jeho otázky byly: Jak probíhalo uzdravení slepého... Jak mohl Jonáš přežít pohlcení velrybou... Jak mohl Ježíš přijít k učedníkům po vodě... Jak mohli tři muži přežít v rozpálené peci... Co byla mana... Co jsem mu na jeho „investigativní“ otázky mohl říct?

„*Mírku, tyto otázky – a ještě mnohé jiné – mám připravené na věčnost, ale zřejmě zbytečně, protože tam zjistím, že už jsou zbytečné.*“ Nakonec pochopil, co je pro víru podstatné, a řekl s Jóbem (42,3): „*Uznávám – mluvil jsem o věcech, o kterých nemám ponětí. Je to všechno nad mé chápání.*“

Bůh nám dal rozum – a ten se rozvíjí poznáváním. Protože naše poznání je omezené, budeme zde na zemi stát vždy před skutečnostmi, které neuchopíme, nepochopíme, které musíme přijímat pouze vírou jako danou realitu: Duchovní svět – jeho existence je nepopíratelná: okultismus – spiritismus – šamanství – magie... Dále to jsou nevysvětlitelné jevy – zázraky – a to nejenom biblické... A nejpošetilejší otázka, která je projevem omezené zvědavosti, jestli existuje Bůh!

Bůh nemůže být předmětem vědy. Boha nezařadíme k pokladům lidského vědění. Bůh není něco ve světě, ale svět je v Bohu. Bůh není „*někdo vedle něčeho*“ nebo „*něco mezi ostatním*“. Tuto otázku kladou pouze ti, co nechtějí Boha vidět. Nechápu, že sami nosí ve své hlavě velké zázraky, které jim tam Bůh vložil: oko, kterým mohou vidět miliony divů, jež považují za samozřejmost, protože jim zevšedněly a mozek – lidmi nejméně probádaná oblast celého vesmíru.

Kdo se vypořádá s těmito nezodpovězenými otázkami jako se zbytečnými pochybnostmi, dospěje s Pascalem k poznání, že „*nejvyšším výkonem rozumu je uznat své vlastní hranice.*“ Kdo se vypořádá s těmito zbytečnými pochybnostmi, ten se rozloučí s „*nevírou*“ v Boha a učiní první krok na cestě víry. To ale neznamená, že se už nesetká s pochybnostmi!

Věří v Boha, ale potýká se s (2) pochybnostmi druhé kategorie: Jsou to pochybnosti – lépe řečeno „*otázky*“ věřících. Tady si člověk klade otázky: Když Bůh je, jaký je? Co to pro

člověka znamená? Věřím-li v Boha, mám ještě právo na nějaké otázky a pochybnosti? Jestliže si jako věřící kladu otázky, nezahrávám si se sklíčovými a nebezpečnou nevěrou?

Pochybnosti – nebo spíše otázky, které si věřící klade, neznamenají návrat k nevěře, ale jsou prověrkou víry. Pochybnost je vždy víra, ale je to víra s otázkami.

Je důležité pochopit rozdíl mezi pochybností a nevěrou: Pochybuje-li věřící, pohybuje se stále na půdě víry. Je to „dotazování se, pátrání, zkoumání“ v oblasti víry. Nevěra z principu víru odmítá. Znakem nevěry (nevíry) je duchovní slepota a vědomý odpor k Bohu. Rozdíl mezi pochybností a nevěrou (nevírou) je v tom, že pochybnost patří k zápasům věřících, kdežto nevěra (nevíra) je důsledek vědomého či cíleného odporu vůči pravdě.

Uvědomte si, že skutečný ateista nemůže pochybovat. On nevěří v Boží existenci a je si jistý svojí nevěrou. Ve chvíli, kdy začne pochybovat o své nevěře, začíná zpochybňovat ne víru, ale svojí nevěrou. Už u něj nejde o čistou nevěru, protože když pochybuje o své nevěře, tak otevírá skulinu víře.

Někde v pozadí jeho myšlení doutná víra: Co kdyby přece ten Bůh byl?!

Pochybnost vždy předpokládá určitý stupeň víry. Pochybnost nelze ztotožňovat s nevěrou. Není to nevěra nebo „nevíra“!

Světlo do tohoto problému přináší osobní zkušenost apoštola Pavla. On sám o sobě říká: „... byl jsem rouhač, pronásledovatel a násilník... Ve své nevěře jsem nevěděl, co dělám.“ 1 Tm 1,13

Pozor: Pavlův případ vnáší k této problematice důležitý pohled – nové světlo. Uvažte: Pavel horlivě věřil v Boha, a přece přiznává, že byl nevěrec. Jak je to možné? V Boha věřil, ale příznačným rysem jeho nevěry byl hluboký odpor k Bohem zjevené pravdě o Ježíši Kristu. Byla to ignorace pravdy o Kristu jako Božím Synu. Měl příležitost tuto pravdu poznat. Žil v geografické oblasti, kde Ježíš působil. V Boha věřil, ale pokud šlo o víru v Krista, byl nevěrec, a to takový nevěrec, že pronásledoval křesťany.

Jedinečnost Pavlova příkladu je v tom, že nám ukazuje, jaký je jediný lék na nevěru. Je to zkušenost, kterou učinil na cestě do Damašku. Ve své nevěře jednal jako suverénní pán svého života. „Saul se snažil Ježíšovy následovníky zastrašit a zlikvidovat. Vyžádal si od velekněze pověřující listiny pro židovské synagogy v Damašku. Chtěl tam pátrat po křesťanech, mužích i ženách, zatknout je a přivést do Jeruzaléma před soud.“ (Sk 9,12)

Před branami města Damašku se stalo něco, co změnilo jeho dosavadní postoje a jednání. „Byl již před branami Damašku, když ho obklopilo zvláštní světlo z nebe. V úleku padl na zem a uslyšel hlas: Saule, Saule, proč mne pronásleduješ?“ (9,3-4) A otázka, kterou tam Pavel vyslovil, je svědectvím, že přestal být sám sobě pánem a nad svým životem uznal „pána“ nového: „Zeptal se: Ale kdo jsi, pane?“ Pán mu odpověděl: Já jsem Ježíš a ty mne pronásleduješ v mých učednících...“ (9,5)

Kdo jsi, Pane? – Poznal zmrtvýchvstalého Krista, byl přemožen jeho slávou. Pokořil se, padl k zemi a jeho první slova byla: „Pane!“ Od té chvíle se Ježíš stal bezvýhradným pánem jeho života. Stal se zázrak: Nevěřící se stal věřícím! A stejný zázrak chce Bůh učinit s každým člověkem.

Nyní ale slyším, jak někdo povzdechne: To se to Pavlovi věřilo, po takové zkušenosti! K takovému povzdechu mám otázku: Co bylo podstatou Pavlovy zkušenosti a získání jeho

víry?

Zde se spojili dva činitelé: (a) jeho naprostá důvěra v Boží slovo a Boží zaslíbení, a (b) jeho živé setkání s Bohem v Ježíši Kristu. A z nevěřícího se stal věřící.

A už slyším další povzdech: Božimu slovu důvěřuji, ale co to živé setkání s Kristem? Na Pavla si Ježíš počkal u damašské brány, tam mu Pavel otevřel srdce a on vstoupil do jeho života.

Jestli si kladeš otázku, kde – a jestli vůbec Ježíš čeká na tebe, tak otevři Bibli a přečti si odpověď ve Zj 3,20: „*Stojím u dveří a klepu. Kdo uslyší můj hlas a otevře, k tomu vejdu a budu s ním večeřet jako s přítelem.*“ Ježíš nemluví o jakémisi pomyslném virtuálním přátelství. Ježíš nedává plané sliby a nenabízí, co by nesplnil. Naše srdce je stejně reálné místo, jako byla damašská brána. Jen reakce Pavla a naše jsou rozdílné! Ježíš stojí, klepe – a jen čeká, jestli ho vpustíme, aby mohl vstoupit do našeho života.

Ale vraťme se ještě na okamžik k dotěrným pochybnostem. V Bibli máme ještě příklad, kdy jeden věřící oddaně a bezmezně věřící muž zapochyboval a v důsledku pochybnosti neprozřetelně jednal. Známe jeho příběh, ve kterém proti slibu o Božím požehnání stojí strach o přežití. Byl to Abraham. Bůh v Egyptě pochybujícímu Abrahamovi nabídl možnost, aby složil opravné zkoušky, ve kterých získal právo, aby jeho jméno bylo zařazeno do čestného seznamu velikánů víry v epištole Židům (11. kap.).

A když chce Pavel po staletích povzbudit víru křesťanů v Římě, tak dává za příklad právě Abrahama. Vzpomíná, jaký postoj zaujal, když stál před neuvěřitelným Božím požadavkem (Ř 4,20): „*Nepropadl pochybností o Božím zaslíbení, ale posílen vírou vzdal čest Bohu v pevné jistotě, že Bůh je mocen učinit, co zaslíbil.*“

Je důležité, abychom pochopili podstatnou skutečnost: Rozdíl mezi hříšníkem a svatým není v tom, že jeden pochyboval a zhřešil, a druhý ne. Obou se zmocňovaly přirozené pochybnosti, oba zhřešili! Rozdíl je v tom, že když zhřešili a upadli, tak jeden z nich se chopil Boží ruky a znovu povstal.

Je třeba si uvědomit, že vědomý odpor proti zjevené Boží pravdě je nevěra a zřeknutí se Boží pravdy. To je odpadnutí.

Pochybnost není absence víry! Pochybnost není ani „polovičatá“ nebo „kulhající“ víra. Pochybnosti jsou výzvy a impulzy ke stálému hledání a orientování se na cestě víry. Víra bez přemýšlení může být velmi nebezpečná. Křesťan, který se na cestě víry přestane tázat, upadne do bezdouchého formálního náboženství, do ritualismu, do fanatismu, do studené ideologie.

Jednu nezpochybnitelnou jistotu máme, té se držíme a společně nyní vyznejme v závěrečné písni, že Ježíš je náš zachránce a spasitel, že nám dává svůj pokoj a že mu už dnes patříme!